

[Undervisningsministeren.]

også kunnet tiltræde, at der gives mulighed for en differentieret undervisning af de større børn før det 8. skoleår, men mindretallet har ikke kunnet tiltræde, at denne differentiering sker ved en deling i klasser, hvor børnetallet ellers måtte være tilstrækkeligt hertil, idet man ønsker, at differentieringen skal finde sted indenfor klasserne.

Det står altså begge parter klart, at man ikke kommer uden om deling af de større børn under en eller anden form. Jeg kan herefter ikke se, at der er nogen stor kløft mellem de 2 standpunkter, og lovforslagets rammer er så vide, at man de enkelte steder vil kunne indrette sig i overensstemmelse med de stedlige ønsker.

Et andet spørgsmål, hvor mindretallet ikke har kunnet tiltræde flertalsforslaget, er spørgsmålet om hovedskolens afslutning.

Hovedskolens linier ønskes af flertallet afsluttet med en prøve af vejledende karakter for de efterfølgende skoleformer. Der er ikke tale om en afsluttende eksamen, men om en adgangsvurderende prøve. Det ville måske have været at foretrække, dersom man kunne have haft den samme hovedskoleprøve som afslutning på samtlige linier, men det er sagligt ikke gørligt. Dertil er børnenes evner og anlæg for afgivende.

Afslutningsprøve eller ej — det er et ofte debatteret spørgsmål, men det synes, som om visse realiteter efterhånden får anskuelserne til at nærme sig hinanden. Det altafgørende udgangspunkt for en klar besvarelse er dette: Ønsker man, at det skal være den afleverende skole, hvis skøn er vejledende, eller ønsker man at udskyde problemerne til den modtagende skole? Jeg mener ikke, at folkeskolen har ret til at lade sorteper gå videre. Skolen må gå ind under ansvar og forpligtelse. Den kender børnene gennem årelangt arbejde og samvær, og de råd, som i kraft heraf kan gives, fortjener at tillægges den største vægt. Det er en meget svag form for idealisme at afvise tanken om prøve i folkeskolen og at lade den optagende skole afgøre barnets skæbne ved hjælp af en prøve, der nødvendigvis må blive sværere.

Flertallets forslag er prøve i den afleverende skole, ingen prøve i den modtagende skole. Mindretallets opfattelse er den om-

vendte: ingen prøve i folkeskolen, men til gengæld en hårdere prøve i den modtagende skole. Der er for mig ingen tvivl om, at den første form er den mest betryggende for hjemmene og behæftet med mindst usikkerhed. Hvis man ønsker, at folkeskolen skal bevare sin fulde myndighed og sin rette plads i helhedsbilledet, må kravet om den afleverende skoles vidnesbyrd fastholdes.

Mindretallets forslag om at stryge folkeskolens afslutningsprøve er iøvrigt i skarp modstrid med det krav, som blev opstillet i selve Askovadressens pkt. 6: „Adgangen til videregående undervisning bør stå åben for alle, der kan møde med en tilfredsstillende udtalelse fra børneskolens lærere, men der bør afholdes en prøve senest efter et års forløb, hvor de, der ikke har udsigt til at gennemføre studiet, underrettes herom, så spild af tid og penge kan undgås.“

Her indføres altså to stationer på vejen. Efter de 7 års forløb skal der afgives en udtalelse fra lærerens side, og kun hvis den er tilfredsstillende, gives der adgang til videregående undervisning. Denne udtalelse er altså af skelsættende karakter, og jeg kan ikke tænke mig, at hverken hjemmene eller de modtagende skoler kan nøjes med et par linier, der i vag almindelighed taler om dygtighed, flid og evner. En sådan udtalelse må indeholde bemærkninger om barnets faktiske standpunkt i visse centrale fag. Når der er gået et år, altså ved udgangen af det 8. skoleår, er vi nået til station nr. 2, en egentlig prøve, der fælder den afgørende dom, for at spild af tid og penge kan undgås.

Hvorledes skal en sådan prøve ved udgangen af det 8. skoleår efter Askovudvalgets oprindelige opfattelse se ud? Der kan kun blive tale om en nuances afvigelse fra flertalsforslaget, idet der principielt er enighed om prøvens nødvendighed.

Mindretallet har forladt Askovadressens standpunkt; men det kunne jo tænkes, at der er andre, der fastholder det. I så fald befinder de sig på linie med den norske folkeskoleordning, der visnok har været forbillede for adressens forfattere. I Norge afsluttes nemlig folkeskolen med eksamen i skriftlig norsk og skriftlig regning for alle børn samt i mundtlig engelsk for de elever, der har deltaget i dette fag. Eleverne får efter eksamen et bevis, der angiver karaktererne efter en skala med fem grader.